

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МОРЕХІДНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ІМ. О.І. МАРИНЕСКА
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ОДЕСЬКА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказом начальника ВСП «МФК
ім. О.І. Маринеска НУ «ОМА»
від 02.01.2025р. № 3

ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 26 -ОП
ПІД ЧАС РОБІТ НА МЕТАЛООБРОБНИХ ТА
ДЕРЕВООБРОБНИХ ВЕРСТАТАХ

1. Загальні положення

1.1. Дія інструкції поширюється на працівників навчально-виробничих майстерень ВСП «МФК ім. О.І. Маринеска Національного університету «Одеська морська академія» (далі - коледж).

1.2. За даною інструкцією робітник під час робіт на металообробних та деревообробних верстатах (далі верстатник) інструктується перед початком роботи (первинний інструктаж), а потім через кожні 3 місяці (повторний інструктаж).

Результати інструктажу заносяться в «Журнал реєстрації інструктажів з питань охорони праці», в журналі після проходження інструктажу повинен бути підпис особи, яка інструктує, та верстатника.

1.3. Власник повинен застрахувати верстатника від нещасних випадків і професійного захворювання. В випадку пошкодження здоров'я по вині власника він (верстатник) має право на відшкодування заподіяної йому шкоди.

1.4. За невиконання даної інструкції верстатник несе дисциплінарну, матеріальну, адміністративну та кримінальну відповідальність.

1.5. До роботи на деревообробних верстатах допускаються особи не молодше 18 років, які пройшли медичне огляд, спеціальне навчання, мають посвідчення на право працювати на верстатах певного типу (токарний, свердлувальний, фрезерний та інші); пройшли вступний інструктаж з охорони праці та інструктаж на робочому місці.

1.6. У разі направлення верстатників на виконання робіт, не пов'язаних з їх основною діяльністю, вони повинні пройти цільовий інструктаж.

1.7. При прийомі на роботу і не рідше одного разу на 12 місяців верстатники повинні пройти перевірку знань з питань охорони праці.

1.8. Верстатники повинні проходити періодичний медичний огляд не рідше одного разу на 12 місяців.

1.9. Верстатник зобов'язаний:

1.9.1. Виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку.

1.9.2. Користуватись спецодягом та засобами індивідуального захисту.

1.9.3. Пам'ятати про особисту відповідальність за виконання правил охорони праці та відповідальність за товаришів по роботі.

1.9.4. Виконувати тільки ту роботу, по якій проінструктований та яка доручена керівником робіт.

1.9.5. Працювати тільки на тому верстаті, по правилам безпечної експлуатації якого проінструктований.

1.9.6. Не допускати сторонніх осіб на своє робоче місце.

1.9.7. Вміти надавати першу медичну допомогу потерпілим від нещасних випадків.

1.9.8. Вміти користуватись первинними засобами пожежегасіння.

1.10. Адміністрація зобов'язана забезпечити верстатників безкоштовним спецодягом, взуттям та іншими засобами індивідуального захисту:

під час виконання роботи по обслуговуванню деревообробного обладнання:

- комбінезон бавовняний;

- окуляри захисні;

- рукавиці комбіновані;

під час виконання робіт по обслуговуванню металообробного обладнання:

- костюм віскозно-лавсановий;

- респіратор;

- окуляри захисні.

1.11. У процесі повсякденної виробничої діяльності можливий вплив на верстатників шкідливих і небезпечних виробничих чинників:

- підвищене фізичне навантаження;

- підвищена запиленість повітря робочої зони;

- підвищені рівні шуму і вібрації;

- ураження електричним струмом;

- підвищена небезпека травмування деталями верстатів і матеріалів, що рухаються.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Верстатники повинні надіти спецодяг, застебнути манжети рукавів, приготувати засоби індивідуального захисту, перевірити їх справність. Спецодяг повинен бути наглухо застебнений. Волосся у жінок повинне бути закрито головним убором (косинкою, беретом, сіткою і т.д.) і підібрані під нього.

2.2. Отримати завдання на виконання робіт у керівника робіт. Підготувати обладнання, інструмент, технологічне оснащення, необхідне під час виконання робіт.

2.3. Стаціонарні і переносні верстати повинні приводитися в дію і обслуговуватися тільки тими особами, за якими вони закріплені. Пускати в хід верстати і працювати на них іншим особам заборонено.

2.4. Оглянути і приготувати робоче місце і підходи до нього на відповідність вимогам безпеки, прибрати всі зайві предмети, не захаращуючи при цьому проходів, перевірити стан підлоги на робочому місці, мокру або слизьку підлогу протерти.

2.5. Вимоги безпеки до металообробного обладнання.

2.5.1. Під час обробки на верстатах важких деталей і заготівель (понад 20 кг) необхідно їх установку і зняття проводити за допомогою підіймальних пристроїв.

2.5.2. Предмети, що обробляються на верстатах повинні міцно і надійно закріплюватися.

2.5.3. Верстати повинні бути забезпечені зручним в експлуатації запобіжним

пристосуванням з досить міцним склом або іншим прозорим матеріалом для захисту очей від стружки і часток металу. Це пристосування повинне бути заблоковані з пусковим пристроєм верстата, а конструктивно виконане так, щоб забезпечити зручну і швидку їх установку в необхідне положення.

2.5.4. Під час обробки деталей на шліфувальному верстаті верстатники повинні працювати із запобіжним щитком. У разі неможливості застосування запобіжного щитка по технічних умовах, робітники повинні працювати в захисних окуляри.

2.5.5. Передачі від електродвигуна до верстата (ремені, зубчаті передачі) повинні мати огорожі.

2.5.6. Всі виступаючі рухомі частини верстатів, що знаходяться на висоті до 2 м від підлоги, повинні надійно захищатися.

2.5.7. Зубчаті передачі, що знаходяться поза верстатом, що не мають спеціальних коробок, повинні бути огорожені з усіх сторін.

2.5.8. Всі доступні для дотиків струмоведучі частини електродвигунів необхідно захистити.

Струмоведучі частини пускового пристосування для електродвигунів (рубильників, коробчатих вмикачів, реостатів) повинні бути закриті.

2.5.9. Корпуса верстатів, електродвигунів і пускового пристосування повинні бути заземлені.

2.6. Вимоги безпеки до деревообробного обладнання.

2.6.1. Всі деревообробні верстати і механізми повинні мати пристрої, що виключають:

- можливість зіткнення з рухомими частинами або робочим інструментом верстата, виліт ріжучого інструмента або його частин, а також інших деталей;
- попадання у верстатника частинок матеріалу, що обробляється, що відкидаються ріжучим інструментом;
- перевищення гранично допустимих величин вібрації і шуму;
- травмування верстатника під час установки і зміни ріжучого інструмента.

2.6.2. Кожний верстат повинен бути забезпечений надійно діючим гальмовим пристосуванням, що забезпечує зупинку його протягом 2-6 секунд з моменту вимкнення двигуна.

Гальмо повинне бути заблоковане з пусковим пристроєм так, щоб можливість гальмування при увімкненому двигуні виключалася.

2.6.3. Верстати як з ручної, так і з механічної подачею, при роботі яких можливо відкидання ріжучим інструментом заготовлі і відходів від неї, повинні мати спеціальні пристрої, що виключають їх викид (заклинені зубчаті сектори, кігті, загострені пальці, гребінці, завіси, щити).

2.6.4. Під час обробки деталей на верстатах в шаблонах, останні забезпечуються надійними затисками і рукоятками.

2.6.5. Робочі поверхні спрямовуючих столів, лінійок, шаблонів повинні бути рівними, без вибоїн, тріщин та інших дефектів.

2.7. Виявлені порушення вимог безпеки повинні бути усунені власними силами, а у разі неможливості зробити це, верстатник зобов'язаний повідомити керівнику робіт.

3. Вимоги безпеки під час роботи на металообробному обладнанні

3.1. Токарні верстати.

3.1.1. Ручне обпилювання і поліровка деталей, що обробляються на верстатах, не допускається. У виняткових випадках, якщо ця робота все ж проводиться ручним способом і деталі мають вирізи і канавки, в які можуть попасти пальці або кінець пилки, вони повинні закладатися пробками.

3.1.2. Зачистка на верстаті деталей, що обробляються, наждачним полотном повинна виконуватися за допомогою затискачів (держалок). Притискувати наждачне полотно до деталі руками забороняється.

3.1.3. Виступаючі за шпindelь верстата вироби, що обробляються повинні захищатися нерухомими кожухами.

3.2. Свердлувальні верстати

3.2.1. Під час установки свердел і інших інструментів і пристосування в шпindelь верстата необхідно звертати особливу увагу на міцність їх закріплення і точність установки.

3.2.2. Видалення стружки з отвору, що просвердлюється, дозволяється проводити тільки після зупинки і відведення інструмента.

3.2.3. Всі предмети, призначені для обробки, повинні бути встановлені на столі або плиті свердлувального верстата нерухомо за допомогою лешат, кондукторів і іншого надійного пристосування.

3.2.4. Для зняття інструмента повинні застосовуватися спеціальні молотки-виколотки, зроблені з матеріалу, що виключає їх руйнування.

3.2.5. Під час роботи на свердлувальних верстатах забороняється: приймати свердла із забитим або зношеним хвостовиком; використати під час роботи рукавиці; втримувати виріб під час обробки руками.

3.3. Фрезерні верстати.

3.3.1. У фрезерних верстатах горизонтального і вертикального типів необхідно захищати передавальні вали і з'єднання, вміщуючи їх в запобіжні трубки.

3.3.2. Робоча зона фрезерування повинна бути огорожена.

3.3.3. Застосовувати дискові фрези, що мають тріщини або поламані зубці, забороняється.

3.4. Шліфувальні і заточувальні верстати.

3.4.1. Під час установки абразивного інструмента необхідно між фланцями і кругом встановлювати прокладки з картону або іншого еластичного матеріалу товщиною 0,5-1 мм. Прокладки повинні виступати за фланець по всьому колу не менш ніж на 1 мм.

3.4.2. Перед початком роботи круг, встановлений на шліфувальному станку, повинен бути перевірений на ходу (вхолосту) при робочому числі обертів: круг діаметром до 400 мм - не менше за 2 хв., понад 400 мм - не менше за 5 хв.

3.4.3. До роботи можна приступати за умови, якщо круг виявився міцним і не має биття. Биття шпинделя шліфувального верстата не повинне перевищувати 0,03 мм.

3.4.4. виправлення кругів виробляється алмазними олівцями, металевими роликами, металокерамічними дисками тільки спеціально підготовленими робітниками.

3.4.5. Під час роботи на шліфувальних і заточувальних верстатах забороняється:

- проводити виправлення кругів зубилом або яким-небудь іншим інструментом;
- під час обробки виробів шліфувальним кругом застосовувати важелі для збільшення тиску на круг;

- використати охолоджуючі рідини, що шкідливо впливають на шкіру робітників, а також на зв'язку кругів;
 - виконувати роботу бічними (торцевими) поверхнями кругів, спеціально не призначеними для такого виду робіт.
- 3.4.6. Під час роботи кругів із застосуванням охолоджуючої рідини остання повинна безперервно омивати круг по всій його робочій поверхні і своєчасно відводитися, щоб круг не залишався в рідині; виключення допускається тільки під час роботи на верстатах, спеціально пристосованих для обрізання деталей в рідині.
- 3.4.7. Під час зменшення діаметра круга внаслідок його спрацювання число обертів круга може бути збільшене, але так, щоб не перевищувалася колова швидкість, допустима для даного круга.
- 3.4.8. Для кожного верстата на видному місці повинне бути вказане число обертів в хвилину шпинделя, на якому кріпиться круг.
- 3.4.9. Установка і випробування абразивного інструмента повинні проводитися відповідно до інструкцій заводу-виробника.
- 3.4.10. Для підтримки виробів, що подаються до шліфувального, заточувального круга вручну, повинні застосовуватися підручники або замінюючи їх пристосування, підручники повинні бути пересувними, що дозволяє встановлювати їх в необхідному положенні по мірі спрацювання круга.
- 3.4.11. Зазор між краєм підручника і робочою поверхнею круга повинен бути менше за половину товщини виробу, що обробляється, але не більше за 3 мм, причому край підручника з боку круга не повинен мати вибоїн, відколів та інших дефектів.
- 3.4.12. Після кожної перестановки підручник повинен надійно закріплюватися в необхідному положенні, перестановка підручника проводиться тільки після припинення обертання абразивного круга.
- 3.4.13. Шліфувальні (заточувальні) верстати під час роботи без охолодження повинні бути оснащені пиловідсмоктувачем пристроєм.
- 3.4.14. Абразивні круги під час роботи повинні захищатися захисними кожухами. Працювати без захисного кожуха забороняється.
- 3.4.15. Для захисту очей робітників від відлітаючих дрібних часток круга на верстатах повинні встановлюватися захисні екрани зі скла, що не б'ється. У разі їх відсутності робітники повинні користуватися захисними окуляри. Конструкція екрана повинна допускати зручну і швидко установку його в необхідному положенні.
- 3.4.16. Круги, що зазнали якої-небудь механічної переробки, хімічної обробки, а також термін гарантії яких закінчився, безпосередньо перед установкою на шліфувальний верстат повинні бути повторно перевірені на механічну міцність.
- 3.4.17. Випробування кругів на механічну міцність повинно виконуватися в камерах на спеціально призначених для цієї мети стендах.
- 3.4.18. Дані про випробування кругів повинні заноситися в спеціальну книгу.
- 3.4.19. На кожному кругу (на неробочій його частині), що витримало випробування, повинна бути зроблена відповідна відмітка фарбою або наклеєний спеціальний ярлик з вказівкою порядкового номера випробування, дати випробування і розбірливого підпису особи, відповідального за випробування.

4. Вимоги безпеки під час роботи на деревообробному обладнанні

4.1. Фрезерні верстати.

4.1.1. Фрезерування брусків, дощок та інших заготівель, що мають прямолінійну форму, вести тільки по спрямовуючій лінійці з використанням пристосування, що притискає заготівлю до лінійки і перешкоджаючого викиду її зі верстата. Матеріал довжиною менше за 0,5 м на ріжучий інструмент потрібно подавати за допомогою колодки-штовхача. Для некрізного фрезерування виробів або заготівель до спрямовуючій лінійки необхідно прикріпити обмежувальні упори відповідно до заданої довжини матеріалу, що обробляється.

4.1.2. Фрезерування брусків з поперечним перетином 4 x 4 см і менш потрібно вести в спеціальному пристосуванні із затисками і рукоятками.

4.1.3. Під час криволінійного фрезерування профільних деталей потрібно використати пристосування (полозки, шаблони та інші), які притискають вироби або деталь, що обробляється, до стола у вертикальному і горизонтальному напрямках.

4.1.4. Матеріал, що обробляється, необхідно підводити до ріжучого інструмента плавно, без поштовхів і рівномірно, не допускаючи перевантаження верстата. Під час криволінійного фрезерування не допускати ходу фрези в напрямку проти шарів деревини.

4.1.5. Верстатник зобов'язаний систематично перевіряти надійність кріплення ножів (або надійність приварювання різців ріжучого інструмента) і відсутність вібрації верстата.

4.1.6. Верстатнику, працюючому на фрезерному верстаті, забороняється:

- у разі зупинки верстата гальмувати шпindel, притискаючи до нього брусок;
- приймати в обробку лісоматеріал з цвяхами, скобами і металевими предметами, а також забруднений, обмерзлий або якій має великі вируби в місцях фрезерування;
- працювати з необгородженим ріжучим інструментом;
- працювати, якщо ножі фрезерної головки виступають назовні більш ніж на 3 мм;
- прорізати дерев'яну спрямовуючу лінійку;
- фрезерувати на верстаті короткі деталі (довжиною менше за 0,5 м), втримуючи їх руками, а також більше за одну деталь одночасно;
- залишати без нагляду включений верстат;
- допускати скупчення у верстата великої кількості стружки та інших відходів;
- допускати до роботи сторонніх осіб, яким обслуговування верстата не доручене;
- обробляти на верстаті великі деталі, на які верстат не розрахований (дверне полотно, віконне переплітання).

4.2. Фугувальні верстати.

4.2.1. Лісоматеріал, ширина якого менше за ширину стола верстата, необхідно стругати тільки по спрямовуючій лінійці. Заготівлі довжиною менше за 500 мм або шириною менше за 50 мм, а також товщиною менше за 30 мм під час ручної подачі допускається обробляти тільки за допомогою спеціальних колодок-штовхачів. Одночасно стругати тонкі і короткі деталі (палиці) дозволяється тільки із застосуванням затискного пристосування.

4.2.2. Під час роботи верстата необхідно стежити за тим, щоб пружина захисного пристрою була відрегульована і мала необхідне натягнення.

4.2.3. Верстатник повинен стежити, щоб матеріал перед обробкою був очищений від бруду, льоду, бетону, розчину, цвяхів і скоб.

4.2.4. Подавати на верстат матеріал, що обробляється, допускається тоді, коли ножової вал буде працювати на повних обертах; подавати матеріал на ріжучий інструмент слідує плавно і рівномірно, не допускаючи перевантаження верстата.

4.2.5. Забороняється приступати до роботи на фугувальному верстаті, у якого виявлені наступні несправності:

- краї стола, звернені до ножової щілини мають зазублену форму;
- ножі виступають з ножового вала більш ніж на 3 мм;
- спрямовуюча лінійка нерівна, має тріщини або вибоїни, а також якщо вона ненадійно прикріплена до стола;
- захисний пристрій ножового вала несправний або його немає зовсім.

4.2.6. Верстатнику, працюючому на фугувальному верстаті, забороняється:

- користуватися незагостреними (тупими) ножами;
- обробляти деревину з великими сучками або сучками, що випадають, обробляти деталі фасонної криволінійної поверхні або не очищені від бруду та льоду;
- переносити над включеним (працюючим) верстатом лісоматеріал;
- тримати руки безпосередньо над ножовим валом, що обертається;
- допускати скупчення у верстаті великої кількості стружки і інших відходів;
- обробляти на верстаті великі деталі, на які верстат не розрахований (дверні полотна, віконні обкладинки).

4.3. Циркулярна пилка.

4.3.1. Перед розпилюванням деревини необхідно пересвідчитися, що в ній немає цвяхів і скоб. Забороняється приймати в обробку матеріал з необрубаними суччям, великими вирубками, обмерзлий, покритий шаром бетону або розчину.

4.3.2. Матеріал до диска пилки потрібно подавати плавно, без ривків, щоб уникнути поломки ріжучого інструмента. Для допилювання заготівлі з метою безпеки верстатник повинен користуватися ручним штовхачем.

4.3.3. Під час подовжнього розпилювання лісоматеріалу довжиною більше за 2 м необхідно застосовувати упори спереду і позаду верстата.

4.3.4. Верстатник повинен стежити за тим, щоб підручний робітник тільки приймав вже розпиляний матеріал. Тягнути його на себе під час розпилювання забороняється.

Необхідно з особливою обережністю і при повільній подачі вести подовжнє розпилювання неоднорідної деревини (косий шар, великі сучки). Для розпилювання клеєної або пресованої деревини необхідно користуватися спеціальним диском.

4.3.5. Забороняється приступати до роботи на циркулярній пилці, у якої виявлені наступні несправності:

- диск пилки не огорожений кожухом над столом та обичайкою під столом;
- верстат для подовжнього розпилювання не має спеціальних пристроїв (розклинювальний ніж і затримуючі пальці), що оберігають від зворотного викидання заготівлі;
- щілина для диска пилки в столі верстата має ширину більше за 10 мм; а сам диск виступає над поверхнею матеріалу, що обробляється, менш ніж на 50 мм;
- спрямовуюча лінійка знята зі стола верстата;
- розклинювальний ніж встановлений на відстані більше за 10 мм від диска пилки, а також якщо висота ножа недостатня (менше за висоту диска).

5. Вимоги безпеки після закінчення роботи

5.1. Відключити обладнання.

5.2. Видалити стружку зі верстата, використовуючи відповідне пристосування (гачки, щітки). Прибирати стружку руками забороняється. Не допускається скупчення стружки в робочих проходах.

5.3. Прибрати спецодяг у відведене місце.

5.4. Прийняти душ.

6. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

6.1. Вимкнення верстата обов'язкове у разі припинення подачі струму, під час зміни робочого інструмента, зміцнення або установки на ньому предмета, що обробляється, під час зняття його зі верстата, а також під час ремонту, чищення і змазки верстата, прибирання тирси і стружки.

6.2. Про кожний нещасний випадок або аварію потерпілий або очевидець нещасного випадку зобов'язані негайно повідомити керівнику робіт.

Керівник робіт повинен організувати першу допомогу потерпілому, доставку його в лікувальну установу, повідомити про це власнику.

Для розслідування нещасного випадку необхідно зберегти обстановку на робочому місці і стан обладнання такими, якими вони були в момент випадку, якщо це не загрожує життю інших працівників і не приведе до аварії.

6.3. Якщо є потерпілі необхідно надавати їм першу медичну допомогу; при необхідності викликати швидку медичну допомогу.

6.4. Надання першої медичної допомоги:

6.4.1. Надання першої медичної допомоги при ураженні електричним струмом:

У разі ураження електричним струмом необхідно негайно звільнити потерпілого від дії електричного струму, відключивши електроустановку від джерела живлення, а при неможливості відключення – відтягнути його від струмоведучих частин за одяг або застосувавши підручний ізоляційний матеріал.

У разі відсутності у потерпілого дихання і пульсу необхідно робити йому штучне дихання і непрямий (зовнішній) масаж серця, звернувши увагу на зіниці. Розширені зіниці свідчать про різке погіршення кровообігу мозку. При такому стані необхідно негайно приступити до оживлення потерпілого і викликати швидку медичну допомогу.

6.4.2. Перша допомога при пораненні:

Для надання першої допомоги при пораненні необхідно розкрити індивідуальний пакет, накласти стерильний перев'язочний матеріал, що міститься у ньому на рану і зав'язати її бинтом.

Якщо індивідуального пакету якимсь чином не буде, то для перев'язки необхідно використати чисту носову хустинку, чисту полотняну ганчірку і т. ін. На те місце ганчірки, що приходить безпосередньо на рану, бажано накапати декілька капель настойки йоду, щоб одержати пляму розміром більше рани, а після нього накласти ганчірку на рану. Особливо важливо застосовувати настойку йоду зазначеним чином при забруднених ранах.

6.4.3. Перша допомога при переломах, вивихах, ударах:

При переломах і вивихах кінцівок необхідно пошкоджену кінцівку укріпити шиною, фанерною пластикою, палицею, картоном або іншим подібним

предметом.

Пошкоджену руку можна також підвісити за допомогою перев'язки або хустки до шиї і прибинтувати до тулуба.

При переломі черепа (несвідомий стан після удару голови, кровотеча з вух або роту) необхідно прикласти до голови холодний предмет (грілку з льодом або снігом, чи холодною водою) або зробити холодну примочку.

При підозрінні перелому хребта необхідно потерпілого покласти на дошку, не підіймаючи його, чи повернути потерпілого на живіт обличчям униз, наглядаючи при цьому, щоб тулуб не перегинався, з метою уникнення ушкодження спинного мозку.

При переломі ребер, ознакою якого є біль при диханні, кашлю, чханні, рухах, необхідно туго забинтувати груди чи стягнути їх рушником під час видиху.

6.4.4. Надання першої допомоги при теплових опіках:

При опіках вогнем, парою, гарячими предметами, ні в якому разі не можна відкривати бульбашки, які утворюються, та обв'язувати опіки бинтом.

При опіках першого ступеня (почервоніння) обпечене місце обробляють ватою, змоченою етиловим спиртом.

При опіках другого ступеня (пухирі) обпечене місце обробляють спиртом, 3%-ним марганцевим розчином або 5%-ним розчином таніну.

При опіках третього ступеня (зруйнування шкіряної тканини) накривають рану стерильною пов'язкою та викликають лікаря.

6.4.5. Перша допомога при кровотечі:

Для того, щоб зупинити кровотечу, необхідно:

- підняти поранену кінцівку вгору;
- кровоточиву рану закрити перев'язочним матеріалом (із пакета), складеним у клубочок, придавити 2 зверху, не торкаючись самої рани, потримати на протязі 4-5 хвилин; якщо кровотеча зупинилася, то не знімаючи накладеного матеріалу, поверх нього покласти ще одну подушечку з іншого пакета чи кусок вати і забинтувати поранене місце (з деяким натиском);
- при сильній кровотечі, яку не можна зупинити пов'язкою, застосовується здавлювання кровоносних судин, які живлять поранену область, при допомозі згинання кінцівок в суглобах, а також пальцями, джгутом або закруткою; при великій кровотечі необхідно терміново викликати лікаря.

6.5. У разі виникнення пожежі викликати пожежну частину та приступити до гасіння її наявними засобами пожежогасіння.

6.6. Виконувати всі вказівки керівника робіт по ліквідації небезпеки.

Інструкцію розробив:

Інженер з охорони праці

Олександр Гріщенко